

Turismens økonomiske betydning i Dragør 2013

VisitDenmark

CRT
CENTER for REGIONAL-
& TURISMEFORSKNING

VisitDenmark, 2016
Viden & Analyse

Turismens økonomiske betydning i Dragør 2013

Udgivet af:

VisitDenmark for Dragør Kommune
Marts 2016

Adresse:

VisitDenmark
Islands Brygge 43, 3.
2300 København S
Tlf. +45 3288 9900

Forside:

Dragør Havn
Fotograf: Dirch Hansen

Forfatter:

Martin Fønnesbech-Sandberg

Økonom i VisitDenmark

E-mail: mfs@visitdenmark.com

Indhold

VÆRD AT VIDE OM RAPPORTEN	1
TURISMEN I KRONER OG ØRER.....	1
RAPPORTENS STRUKTUR – ET OVERBLIK	1
ET TURISMESATELLITREGNSKAB	1
DATAÆNDRINGER OG NYE RESULTATER I FORHOLD TIL TURISMENS ØKONOMISKE BETYDNING 2012.....	1
SAMMENFATNING	3
TURISMEØKONOMISKE NØGLETAL FOR DRAGØR KOMMUNE	3
DEN TURISMEØKONOMISKE BETYDNING FOR DRAGØR – UDDYBENDE RESUMÉ	4
KAPITEL 1. TURISMEFORBRUGET I DRAGØR KOMMUNE.....	6
1.1 TURISMEFORBRUG I DRAGØR PÅ 160 MIO. KR.	6
1.2 DANSKE TURISTER HAR DEN STØRSTE ANDEL AF TURISMEFORBRUGET	10
1.3 FERITURISME ER STØRRE END ERHVERVSTURISME.....	10
1.4 ENDAGSTURISME FYLDER MEST I DRAGØR KOMMUNE.....	11
1.5 TURISTERNE BRUGER FLEST PENGE PÅ RESTAURANT	12
KAPITEL 2. SAMFUNDSØKONOMISKE EFFEKTER	14
2.1 TURISMEN SKABER 152 MIO. KR. I VÆRDITILVÆKST.....	14
2.2 TURISMEN BIDRAGER TIL VÆKST I MANGE BRANCHER	16
2.3 TURISME SKABER Knap 300 FULD TIDSJOB I DRAGØR KOMMUNE	17
2.4 BESKÆFTIGELSE SKABT I TURISMEERHVERV OG ANDRE BRANCHER.....	18
2.5 TURISMEN GIVER SKATTEINDTÆGTER PÅ 102 MIO. KR.	20
2.6 DRAGØRS TURISMEAFLEDTE SKATTEINDTÆGTER TEGNER SIG FOR 5,4 PCT. AF KOMMUNENS SAMLEDE SKATTEINDTÆGTER	20
KAPITEL 3. OVERNATNINGER OG KAPACITET	22
3.1 OVERNATNINGSKAPACITET PÅ SAMME NIVEAU SOM I 2010	22
3.2 STOR FREMGANG I ANTALLET AF OVERNATNINGER	22
3.3 TURISMESÆSONEN I DRAGØR.....	23
KAPITEL 4. METODE OG DATAKILDER	24
4.1 DATAKILDER.....	24
4.2 LINE-MODELLENS BEREGNING AF TURISMENS AFLEDTE EFFEKTER	26
4.3 BEMÆRKNINGER OMKRING DATA, METODE OG RESULTATER 2013	27
4.4 EFTERSPØRGSELSKILDER	31
4.5 PROCESSEN OMKRING TILBLIVELSEN AF TSA	33
BILAG	34

Værd at vide om rapporten

Turismen i kroner og ører

Denne rapport belyser turismens økonomiske betydning i Dragør Kommune i 2013. Rapporten dokumenterer turisternes samlede forbrug i kommunen, og viser, hvordan turisternes forbrug rækker langt ind i mange brancher. Endelig perspektiverer rapporten turismens størrelse i forhold til andre erhverv og redegør for turismeforbrugets økonomiske effekter for det danske samfund - bl.a. i form af antal job skabt af turismen. Rapporten tegner således et øjebliksbillede af turismen i Dragør Kommune med udgangspunkt i de pr. marts 2016 mest aktuelle nøgletal.

Rapportens struktur – et overblik

Foruden de første to centrale kapitler om turismens betydning indeholder rapporten oplysninger om udvikling i overnatninger og kapacitet frem til 2014 fra Danmarks Statistik. Undervejs holdes kommunetallene op imod de regionale og nationale nøgletal. Rapportens kapitel 4 gennemgår i detaljer den anvendte metode.

Et turismesatellitregnskab

Rapporten har karakter af et regionalt turismesatellitregnskab, der knytter turismen til nationalregnskabet i Danmark, og er udarbejdet i henhold til internationale retningslinjer for et turismesatellitregnskab. Det specielle ved et satellitregnskab er, at det opgør omsætningen set fra efterspørgselsiden, altså med udgangspunkt i køberne af produktet. Med udgangspunkt i den økonomiske model LINE beskriver rapporten også de samfundsøkonomiske effekter af turismen. Såvel det regionale turismesatellitregnskab som turismemodulet i LINE er udviklet for VisitDenmark af Center for Regional- og Turismeforskning ved seniorforsker ph.d. Jie Zhang.

Rapporten følger den internationale definition af turisme. Turister defineres som den delmængde af rejsende, for hvem rejsen foregår uden for personens sædvanlige miljø, i mindre end et år og med andet formål end at være ansat på den besøgte lokalitet. Det betyder, at rapporten medregner turismeformer, der normalt ikke indgår i f.eks. Danmarks Statistiks overnatningsstatistikker. Det gælder bl.a. overnatninger på små overnatningssteder, krydstogt- og endagsturisme, besøg hos familie og venner samt brug af eget eller lånt feriehus.

Dataændringer og nye resultater i forhold til turismens økonomiske betydning 2012

Rapporten afløser VisitDenmarks seneste opgørelse: Turismens økonomiske betydning 2012, udgivet i 2014. Der er fra 2012 til 2013 sket nogle få ændringer, der har en vis betydning og understreger, at *'Turismens økonomiske betydning'* er en *strukturreport og ikke en konjunkturpublikation, der kan sammenligne år efter år*. Dette gælder særligt på kommunalt niveau. Ændringerne er beskrevet i detaljer i kapitel 4. Her skal de blot nævnes helt kort:

1. Opdatering af dansk endagsturisme på baggrund af DTU's transportvaneundersøgelse. Dette har bl.a. løftet det danske endags-ferieforbrug med 6 mia. kr. på landsplan.
2. Implementering af Danmarks Statistiks store nationalregnskabsrevision 2014. Den har særlig betydning for ferie/forretnings-fordelingen af forbruget på overnatninger
3. Nedskrivning af de estimerede antal turismeskabte årsværk – særligt for overnatningsbranchernes og 'andre' branchers vedkommende. Den primære forklaring er, at der i den bagvedliggende model arbejdes med fremskrivninger af tidsserier fra

nationalregnskabet, og bl.a. beskæftigelsen ser ud til have været overvurderet i de seneste års fremskrivninger og modeller.

Sammenfatning

Turismeøkonomiske nøgletal for Dragør Kommune

Turisterne i Dragør Kommune brugte i 2013 for i alt 160 mio. kr. og foretog knap 88.000 overnatninger på kommercielle overnatningsformer.¹ Inklusiv afledte effekter skabte turismeforbruget godt 152 mio. kr. i værditilvækst,² 102 mio. kr. i skatteindtægter og 295 job i kommunen i 2013. Herved står turismen bag næsten 10 pct. af al værditilvækst og alle job i Dragør Kommune, mens turismen står for 5,4 pct. af kommunens skatteindtægter.

Turisternes forbrug afleder en række økonomiske effekter og er vigtigt for job- og værdiskabelsen i regionen, ligesom forbruget giver anledning til betydelige skatteindtægter til både stat og kommuner. For hver ekstra million kroners turismeforbrug, der lægges i Dragør, fås en effekt, inklusiv afledte effekter, på 1,8 job (årsværk), 950.000 kr. i værditilvækst og 640.000 kr. i skatteindtægter.³

Oversigtstabel 1. Dragør, 2013

Turismeforbrug i Dragør, mio. kr.	160
Andel af kommunernes samlede udbud, pct.	3,8
Største markeder, mio. kr.	
Danmark	103
Norge	10
Tyskland	6
Forbrug på største kommercielle overnatningsformer, mio. kr.	
Camping	24
Hotel – ferie	13
Hotel – forretning	7

Note: Årets priser. 1: Udbuddet består af dansk produktion plus import og repræsenterer dermed det beløb i kommunen, som bliver forbrugt i produktionen, privat og offentligt forbrug, investeringer og eksport.

¹ 2014-tal.

² Den formelle betegnelse er "bruttoværditilvækst", men i denne rapport anvendes blot "værditilvækst". Værditilvæksten er formelt produktion minus forbrug i produktion og dermed udtryk for, hvad der er tilbage af den samlede omsætning i virksomhederne til aflønning af de ansatte og profit. Værditilvæksten svarer til BNP i basispriser – eksklusiv produktskatter og produktsubsidier.

³ Skatteindtægterne kommer ikke udelukkende kommunen til gode – f.eks. går nogle af skatteindtægterne til staten.

Oversigtstabel 2. Samfundsøkonomiske afledte effekter, 2013

Turismeskabt værditilvækst, mio. kr.	152
<i>Andel af Dragørs samlede værditilvækst, pct.</i>	<i>9,7</i>
Turismeskabt beskæftigelse, årsværk	295
<i>Andel af alle Dragørs beskæftigede, pct.</i>	<i>9,7</i>
Turismeskabt skatteprovenu, mio. kr.	102
<i>Turismens andel af samlet provenu i Dragør, pct.</i>	<i>5,4</i>

Inklusiv direkte, afledte og inducerede effekter.

Den turismeøkonomiske betydning for Dragør – uddybende resumé

Med udgangspunkt i en analyse af turisternes forbrug under opholdet i Dragør Kommune og de samfundsøkonomiske effekter heraf, tegner nærværende rapport en profil af turismen i kommunen og af betydningen af erhvervet. I hovedtræk viser rapporten at:

- Danske turister udgør det største marked i Dragør Kommune målt på turismeforbrug i 2013 med en andel på hele 64 pct. af turismeforbruget. Danskernes andel er således større end regions- og landsgennemsnittet, hvor hhv. 53 og 60 pct. af turismeforbruget stammer fra danskere. Ser man på de udenlandske turister i kommunen, leverer norske turister 6 pct. af kommunens turismeforbrug under deres ferie- eller erhvervsrejser, mens tyske og britiske gæster hver lægger 4 pct. af det samlede turismeforbrug.
- Turismen som erhverv i Dragør har i gennemsnit relativt større betydning for kommunen end for resten af regionen og landet. I Dragør står turismeomsætningen således for 3,8 pct. af kommunens samlede udbud af varer og tjenester, sammenlignet med 2,1 pct. i gennemsnit for hele regionen og 1,9 pct. i hele landet.
- Størstedelen af turismeforbruget (68 pct.) stammer fra turister, der benytter sig af ikke-kommercielle overnatningsformer eller er på endagsrejser. De resterende 32 pct. af turismeforbruget stammer fra turister, der overnatter på kommercielle overnatningsformer som f.eks. hotel.
- Turismeforbruget i kommunen lægges især i forbindelse med endagsture og familie/vennebesøg. Disse to kategorier står for 61 pct. af det samlede turismeforbrug.
- Turisterne lægger 39 pct. af det samlede forbrug på typiske turismeprodukter som overnatning, restaurantbesøg og lokal transport. 31 pct. af turismeforbruget bruges på detailhandel, mens de resterende 30 pct. lægges i andre brancher.
- Dragør har oplevet en pæn fremgang i antallet af overnatninger de seneste fem år. Det samlede overnatningstal er således gået fra 59.000 i 2010 til 87.700 i 2014.⁴

⁴ Overnatningstallene opgør udelukkende kommercielle overnatninger på hotel, campingpladser og lystbådehavne, hvorimod rapportens opgørelse af turismeforbruget og de samfundsøkonomiske effekter i kommunen gælder alle former for turisme.

- 63 pct. af kommunens overnatninger foretages af danskere og 37 pct. af udlændinge. Tyskland er det største udenlandske marked, da tyske turister i 2014 foretog 11.000 overnatninger i Dragør.
- Juli er største turistmåned, idet turisterne lægger en tredjedel af årets overnatninger i denne måned. 35 pct. af de samlede overnatninger lægges uden for højsæsonen, mens juni og august samlet står for 32 pct.

Kapitel 1. Turismeforbruget i Dragør Kommune

Dette kapitel redegør for turisternes forbrug i Dragør Kommune. På baggrund af VisitDenmarks turismesatellitregnskab tegner kapitlet et billede af, hvordan turisternes samlede forbrug fordeler sig på nationaliteter, overnatningsform, formål og produkter. Følgende spørgsmål besvares:

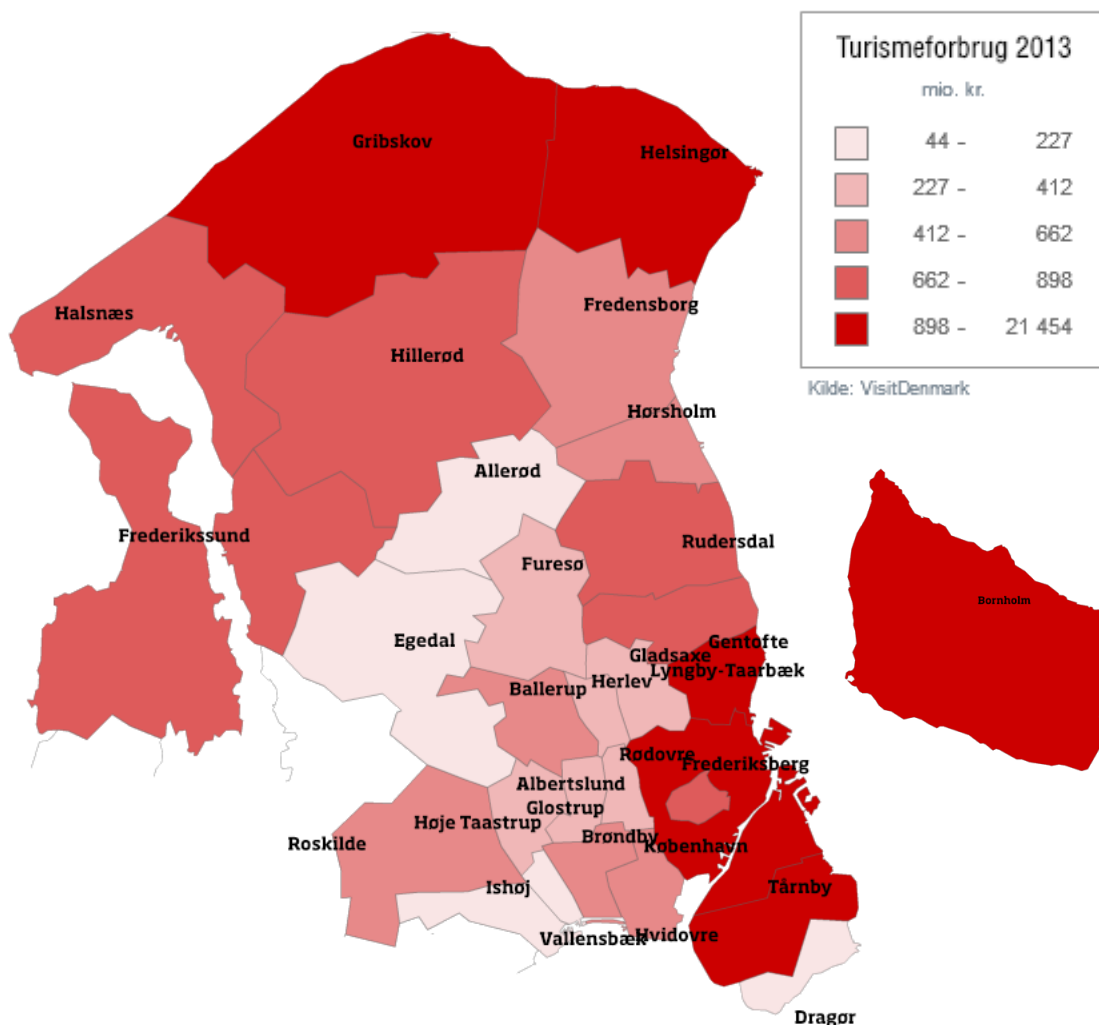
- Hvor mange penge bruger turisterne, og hvad bruger de penge på?
- Hvilke nationaliteter og overnatningsformer bidrager til turismeomsætningen?
- Hvor meget udgør turismeomsætningen af den samlede økonomiske aktivitet?

1.1 Turismeforbrug i Dragør på 160 mio. kr.

Turisterne i Dragør Kommune havde i 2013 et samlet turismeforbrug på 160 mio. kr. Dette placerer kommunen næstsidst blandt regionens 29 kommuner. Det samlede turismeforbrug i Region Hovedstaden var i 2013 38,1 mia. kr. København er ikke overraskende kommunen med det største turismeforbrug i Region Hovedstaden, idet turisterne lagde 21,4 mia. kr. i 2013.

Figur 1.1 illustrerer den geografiske fordeling af turismeforbruget i regionens kommuner.

Figur 1.1 Turismeforbruget i Region Hovedstadens 29 kommuner

Tabel 1.1 opdeler desuden turismeforbruget i kommercielle overnatningsformer samt ikke-kommercielle overnatningsformer og endagsturisme for samtlige af Region Hovedstadens kommuner sammenholdt med det samlede udbud af varer og tjenesteydelser i hver kommune.

Tabel 1.1 Turismeforbrug og turismeandel fordelt på kommuner, sorteret efter turismeforbrug, Region Hovedstaden, 2013

	Turismeforbruget			Samlet udbud	Turismeandel af samlet udbud
	I alt	Kommerciel overnatning	Ikke-kommerciel overnatning og endagsrejsende		
					pct.
Danmark	91.917	44.584	47.333	4.789.131	1,9
Region Hovedstaden	38.135	17.815	20.321	1.847.129	2,1
København	21.454	12.185	9.269	855.213	2,5
Bornholm	1.861	1.233	628	26.824	6,9
Helsingør	1.580	553	1.027	31.035	5,1
Gribskov	1.371	416	955	17.116	8,0
Tårnby	1.109	661	448	53.886	2,1
Gentofte	898	201	698	100.805	0,9
Lyngby-Taarbæk	818	195	624	60.227	1,4
Hillerød	817	188	629	40.228	2,0
Rudersdal	771	254	517	41.476	1,9
Halsnæs	739	153	587	15.675	4,7
Frederiksberg	739	395	344	50.331	1,5
Frederikssund	662	131	531	25.544	2,6
Brøndby	542	155	386	38.669	1,4
Høje-Taastrup	480	167	313	52.465	0,9
Ballerup	454	157	297	84.731	0,5
Hørsholm	438	117	321	19.931	2,2
Hvidovre	423	145	278	43.757	1,0
Fredensborg	412	35	377	20.678	2,0
Furesø	393	70	323	18.143	2,2
Gladsaxe	336	18	318	84.579	0,4
Glostrup	311	125	186	33.002	0,9
Rødovre	287	41	246	20.499	1,4
Herlev	248	43	205	27.511	0,9
Albertslund	227	52	176	26.211	0,9
Egedal	214	8	206	16.206	1,3
Ishøj	178	62	116	10.758	1,7
Allerød	167	3	164	21.379	0,8
Dragør	160	51	109	4.229	3,8
Vallensbæk	44	1	43	6.021	0,7

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hoteller, camping, vandrerhjem, feriecentre, lystbådehavne, festival, bondegårdsferie, krydstogt og lejet feriehus. Privat overnatning og endagsbesøg omfatter turister, der benytter eget eller lånt sommerhus, overnatter privat hos familie og venner samt endagsgæster.

Fordelingen mellem turismeforbrug i forbindelse med de kommercielle overnatningsformer og de ikke-kommercielle og endagsrejsende er relativt ligelig i Region Hovedstaden. Turismeforbruget fra turister, der overnatter på ikke-kommercielle overnatningsformer eller er på endagssture, fylder lidt mere med 53 pct. af det samlede turismeforbrug.

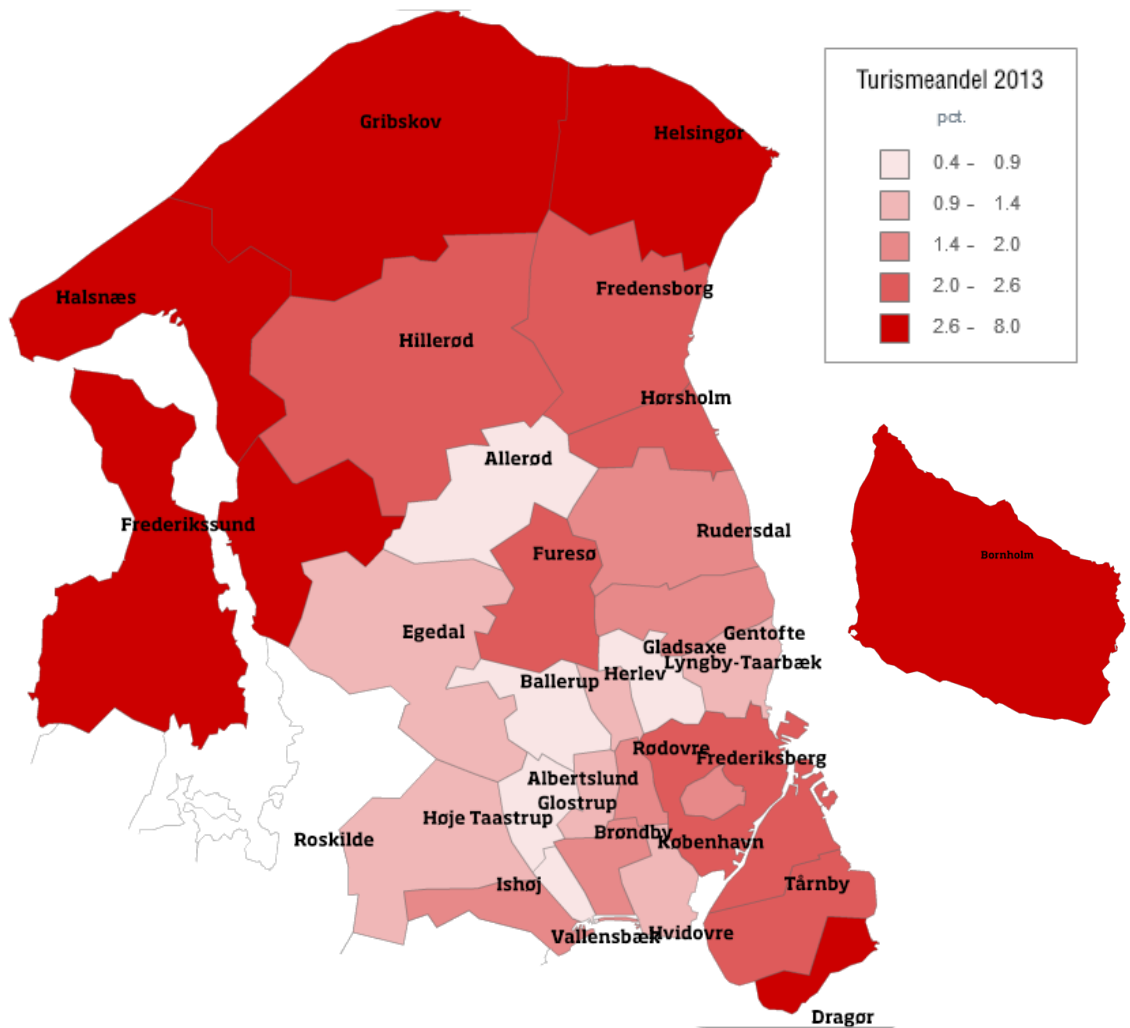
Også i Dragør Kommune bruges størstedelen af forbruget med 109 mio. kr. (svarende til 68 pct.) på ikke-kommerciel overnatning eller på endagsbesøg. De resterende 51 mio. kr. (32 pct.) bruges af kommercielt overnattende turister. Hermed overgår turismeforbruget på kommercielle overnatningssteder i Dragør bl.a. kommuner som Fredensborg, Gladsaxe, Rødovre og Herlev.

Bornholm, nabokommunen Tårnby og København har regionens største andele af kommerciel turisme i forhold til ikke-kommerciel, idet hhv. 66, 60 og 57 pct. lægges kommercielt. I kommunerne Allerød, Vallensbæk, Egedal og Gladsaxe lægges til gengæld kun 2-5 pct. af turismeforbruget i forbindelse med kommercielle overnatningsformer. I den øvrige del af regionen er fordelingen mere ligelig mellem kommercielle og ikke-kommercielle overnatningsformer.

Som det fremgår af tabel 1.1, fylder turismeforbruget i Dragør Kommune 3,5 pct. af kommunens samlede udbud af varer og tjenesteydelser på 4,2 mia. kr. (der i øvrigt er regionens laveste).

Turismeforbrugets relative størrelse i forhold til andre brancher ligger dermed over Region Hovedstadens generelle niveau på 2,1 pct. Figur 1.2 illustrerer turisterhvervets relative betydning i regionens kommuner.

Figur 1.2. Turismens andel af det samlede udbud i Region Hovedstadens 29 kommuner

Der er stor variation i turismens betydning for økonomien blandt kommunerne i Region Hovedstaden. I Gribskov og på Bornholm fylder turismen relativt mest med andele på hhv. 8,0 og 6,9 pct. af det samlede udbud. Turismens betydning er dermed relativt større for kommunernes økonomi. Variationen på tværs af regionens kommuner kan blandt andet tilskrives erhvervslivets sammensætning samt størrelsen på den samlede produktion i de enkelte kommuner. Derudover spiller kommunernes attraktivitet og tilgængelighed for turister også ind.

1.2 Danske turister har den største andel af turismeforbruget

Turismen i Dragør Kommune er særligt kendetegnet ved danske gæster, der samlet set står for 64 pct. af turismeomsætningen eller 103 mio. kr. Dansk turisme har derved en meget større betydning i Dragør Kommune end i regionen (53 pct.) og i landet som helhed (60 pct.).

Norge er det største udenlandske marked med 10 mio. kr., hvilket svarer til 6 pct. af den samlede turismeomsætning. Denne andel er på samme niveau som i regionen og landet som helhed.

Tyske og britiske turister lægger ca. 6 mio. kr. hver svarende til 4 pct. Dermed lægger de tyske gæster relativt mindre i Dragør, end hvad de gør i resten af landet. Til gengæld er turismeomsætningen fra briter relativt vigtigere for Dragør end for regionen og Danmark i øvrigt.

Table 1.2. Turismeforbrug fordelt på markeder, Dragør, 2013

	Turismeforbrug	Fordeling af Dragørs turismeforbrug	Fordeling af Region Hovedstadens turismeforbrug	Fordeling af Danmarks turismeforbrug
	mio. kr.		pct.	
I alt	160	100	100	100
Danmark	103	64	53	60
Udlandet	57	36	47	40
Norge	10	6	6	6
Tyskland	6	4	4	12
Storbritannien	6	4	3	2
Sverige	5	3	12	7
Frankrig	4	2	2	1
USA	4	2	3	2
Øvrige lande	22	14	16	10

Bilag 1A udspecificerer områdets turismeforbrug på endnu flere nationaliteter.

1.3 Ferieturisme er større end erhvervsturisme

Af tabel 1.3 fremgår det, at langt størstedelen af turismeforbruget i Dragør skyldes ferieturister. I 2013 var ferieturismeforbruget således 146 mio. kr. svarende til 91 pct. af det samlede turismeforbrug. De resterende 9 pct. kan tilskrives erhvervsturisme.

Danskerne står med 83 pct. af omsætningen for næsten al forretningsturisme i kommunen. Det skal dog nævnes, at VisitDenmark ikke har oplysninger om udenlandske endagsforretningsrejsende (dvs. uden overnatning) og derfor muligvis undervurderer den udenlandske omsætning lidt.

Danske feriegæster står med 92 mio. kr. for 63 pct. af ferieturismeforbruget i kommunen. Tilsvarende står udenlandske feriegæster for 55 mio. kr. eller 37 pct. af alt ferieturismeforbrug.

Tabel 1.3 Turistforbrug fordelt på formål og Danmark/udlandet, Dragør, 2013

	I alt	Forretningsrejser		Ferierejser	
	mio. kr.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	160	14	100	146	100
Danmark	103	11	83	92	63
Udlandet	57	2	17	55	37

1.4 Endagsturisme fylder mest i Dragør Kommune

I Dragør Kommune er det samlede turismeforbrug 160 mio. kr. Turismeforbruget adskiller sig fra resten af regionen og resten af landet, da 68 pct. bliver brugt i forbindelse med ikke-kommerciel overnatning og endagsturisme. Dette svarer til et turismeforbrug på 109 mio. kr. I Region Hovedstaden og på landsplan er fordelingen mellem kommerciel og ikke-kommerciel turisme mere ligelig.

Den største del af turismeforbruget i Dragør, 37 pct., kan tilskrives endagsturister med ferie som formål. Dette er væsentligt højere end i Region Hovedstaden og landet som helhed, hvor endagsturister på ferie står for hhv. 24 og 19 pct. af det samlede turismeforbrug. Turister på familie/vennebesøg har den næststørste andel med 24 pct. sammenlignet med 10 pct. på regionsplan og 11 pct. på landsplan. Camping er tredje største kategori, da turister på camping bidrager med 15 pct. af det samlede turismeforbrug, hvilket er 11-12 pct. point højere end regions- og landsniveauet.

Ferieturisterne i Dragør på hotel 13 mio. kr. Forretningsgæster på hotel bruger 7 mio. kr., hvilket er det samme forbrug som forretningsgæster på endagsture har. Herudover har også gæster i lystbådehavne et turismeforbrug på 7 mio. kr.

Med denne profil for turismeforbruget adskiller Dragør sig fra andre steder i landet, idet resten af Region Hovedstaden er mere afhængig af hotelturisme, mens landet som helhed er ret afhængig af feriehusturisme.

Tabel 1.4. Turismeforbrug fordelt på overnatningsformer, Dragør, 2013

	Turisme- forbrug	Fordeling for Dragør	Fordeling for Region Hovedstaden	Fordeling for hele landet
	mio. kr.		pct.	
I alt	160	100	100	100
Kommercielle	51	32	47	49
Hotel – ferie	13	8	18	12
Hotel – forretning	7	4	19	15
Feriecentre	0	0	1	2
Camping	24	15	3	4
Vandrerhjem	0	0	1	1
Lejet feriehus	0	0	4	12
Lystbåde	7	4	0	1
Festival	0	0	0	1
Bondegårde	0	0	0	0
Krydstogt	0	0	1	0
Ikke-kommercielle	109	68	53	51
Eget feriehus	5	3	5	7
Lånt sommerhus	0	0	1	1
Familie/venner	38	24	10	11
Endagsturister - ferie	59	37	24	19
Endagsturister - forretning	7	4	14	13

1.5 Turisterne bruger flest penge på restaurant

En af turismesatellitregnskabets hovedtabeller viser, hvordan turismeforbruget fordeler sig på forskellige produkttyper. Regnskabet inddeler produkterne i tre typer: Turismekaraktistiske produkter (turismeerhverv), turistforbundne produkter (primært detailhandlen) og endelig "ikke-turismespecifikke produkter" (andre produkter), som omfatter alle andre produkter.

For Dragør Kommune ses det, jf. tabel 1.5, at størstedelen af forbruget med 39 pct. fordeler sig på turismeprodukterne. Dette er dog en lavere andel end gennemsnittet for hele landet på 52 pct. af turismeforbruget.

I forhold til forbruget på turismeprodukter lægges 18 pct. på restaurant og 8 pct. på både overnatning og lokal transport. På lokal transport bidrager danskerne med 9 pct. af forbruget. Til sammenligning bruger de udenlandske turister 5 pct. af forbruget på denne kategori. De udenlandske turister har derimod et relativt større forbrug på overnatning og restaurant med hhv. 9 og 19 pct. af deres samlede turismeforbrug.

Samlet set bruger danskerne en højere andel (42 pct.) på turismeprodukter end de udenlandske gæster (35 pct.). F.eks. bruger danskerne 7 pct. af det samlede forbrug på kultur og forlystelser sammenlignet med de udenlandske gæsters andel på 1 pct.

Detailhandel (31 pct.) og "andre produkter" (30 pct.) står for næsten lige store dele af turismeforbruget. Ud af de 49 mio. kr. brugt på detailhandel står føde-, drikkevarer og tobak for knap halvdelen. De udenlandske turister bruger 21 pct. af det samlede forbrug på denne kategori, hvilket er en noget højere andel end de danske turister (11 pct.).

Til gengæld bruger de danske gæster 34 pct. af turismeforbruget på andre produkter, som i alt fylder 48 mio. kr. Denne kategori indeholder en lang række underkategorier, bl.a. boligbenyttelse og ejendomsmægler, energi og vandforsyning samt anden personlig service. Turismeandelen er på disse produktgrupper for lav til at placere dem under typiske turisme produkter.

Table 1.5 Turismeforbruget fordelt på produkter, Dragør, 2013

	I alt		Danskere		Udlændinge	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	160	100	103	100	57	100
Turisme produkter	63	39	43	42	20	35
<i>Heraf:</i>						
Overnatning	13	8	8	8	5	9
Restaurant	29	18	18	17	11	19
Lokal transport	12	8	9	9	3	5
Rejse service	1	0	1	1	0	0
Kultur og forlystelser	7	5	7	7	0	1
Detailhandel	49	31	25	24	25	44
<i>Heraf:</i>						
Føde- og drikkevarer samt tobak	23	15	11	11	12	21
Benzin og andet brændstof	13	8	9	9	4	7
Andet	13	8	4	4	9	16
Andre produkter	48	30	36	34	12	22

Kapitel 2. Samfundsøkonomiske effekter

Turismeefterspørgslen i Danmark skaber afledte samfundsøkonomiske effekter i form af beskæftigelse, værditilvækst og offentlige provenuier. For at belyse størrelsen af disse effekter på nationalt og lokalt niveau anvender VisitDenmark det regionale turismesatellitregnskab (RTSA) sammen med den generelle ligevægtsmodel LINE. Effekterne inkluderer såvel direkte som afledte effekter af turismen.

Kapitlet beskriver de samfundsøkonomiske effekter af turismen i form af skabte job, værditilvækst og skatter, i Dragør Kommune. Det er værd at bemærke, at de samlede effekter i en kommune kan være et resultat af turismeforbrug andre steder i landet, som giver anledning til øget økonomisk aktivitet og produktion i kommunen. Omvendt kan turismeforbruget i en given kommune være anledning til effekter i form af f.eks. skabte job andre steder i landet, og disse indgår naturligvis ikke i beskrivelsen af turismeeffekter i den pågældende kommune. Ligeledes skal det bemærkes, at beskæftigelseseffekter er opgjort efter arbejdsstedet, mens skatteindtægter følger arbejdstagerens bopælskommune. Se også metodebeskrivelsen i kapitel 4.

2.1 Turismen skaber 152 mio. kr. i værditilvækst

En anerkendt målestok for betydningen af et erhverv i samfundet er værditilvækst. Værditilvæksten er defineret som det beløb, der er tilbage af den samlede omsætning, når vareforbruget, der er brugt i forbindelse med produktionen, er fratrukket. Værditilvæksten går således til løn og profit (aflønning af produktionsfaktorer).

Den turismeskabte værditilvækst i Dragør Kommune udgjorde i 2013 152 mio. kr. inklusiv afledte effekter, jf. tabel 2.1. Turismeandelen af den samlede værditilvækst var på 9,7 pct. for Dragør Kommune. Dette er over gennemsnittet for regionen (3,4 pct.) og landet som helhed (3,3 pct.). Hermed er turismen, hvad angår værditilvækst, et relativt vigtigere erhverv i Dragør Kommune end i mange andre kommuner i Region Hovedstaden og Danmark i øvrigt.

Mht. turismens relative betydning for værdiskabelsen i forhold til andre brancher er Dragør i Region Hovedstaden kun overgået af kommunerne Gribskov, Bornholm og Halsnæs. I disse kommuner står turismens andel af den samlede værditilvækst for 10-15 pct.

Kommuner som Ballerup (0,6 pct.) og Gladsaxe (0,8 pct.) trækker til gengæld regionens samlede gennemsnit i den anden retning. Turismens betydning for værditilvæksten i forhold til andre erhverv er her mindre.

Tabel 2.1. Værditilvækst skabt af turismen, Region Hovedstaden, 2013

	Turismeskabt værditilvækst	Samlet værditilvækst i kommunen	Turismeandel af samlet værditilvækst
	mio. kr.		pct.
Danmark	53.559	1.625.586	3,3
Region Hovedstaden	21.166	627.933	3,4
København	10.717	258.232	4,2
Bornholm	1.149	8.691	13,2
Gribskov	850	5.841	14,6
Helsingør	798	10.946	7,3
Tårnby	625	13.049	4,8
Gentofte	547	25.974	2,1
Halsnæs	499	4.683	10,6
Lyngby-Taarbæk	477	18.289	2,6
Hillerød	458	15.814	2,9
Frederiksberg	438	20.449	2,1
Rudersdal	436	17.903	2,4
Frederikssund	416	9.006	4,6
Brøndby	322	16.186	2,0
Høje-Taastrup	293	19.620	1,5
Ballerup	283	44.726	0,6
Fredensborg	282	10.645	2,6
Hvidovre	270	16.695	1,6
Gladsaxe	254	30.442	0,8
Furesø	249	7.617	3,3
Rødovre	224	7.294	3,1
Hørsholm	223	6.088	3,7
Glostrup	205	14.792	1,4
Herlev	190	11.055	1,7
Albertslund	177	11.489	1,5
Egedal	177	6.357	2,8
Ishøj	157	3.882	4,0
Dragør	152	1.567	9,7
Allerød	151	8.105	1,9
Vallensbæk	86	2.495	3,4

2.2 Turismen bidrager til vækst i mange brancher

Turismeforbruget skaber værditilvækst bredt i samfundet og ikke kun i turismeerhvervene. Turismeerhvervene får dog naturligt stor glæde af turisterne. Af Dragør Kommunes samlede turismeafledte værditilvækst på 152 mio. kr. stammer 51 mio. kr. (33 pct.) fra turismeerhvervene. Dette er på samme niveau som hele regionen og lidt højere end landsniveauet (29 pct.).

Inden for turismeerhvervene stammer 11 pct. af værditilvæksten fra turisternes forbrug i transportvirksomheder. Dette er næsten dobbelt så højt som den tilsvarende andel i regionen og i landet som helhed. 9 pct. stammer fra hhv. restauranter og værtshuse samt kultur, forlystelser og sport. Således skaber turismen, relativt set, mere værdi inden for kulturerhverv mm. end andre steder i landet, mens der tilsvarende skabes lidt lavere værditilvækst i Dragør inden for restauranter og værtshuse sammenlignet med andre steder i landet.

18 pct. af den turismeafledte værditilvækst i Dragør Kommune kan tilskrives detailhandlen, hvilket er 2 pct. point lavere end gennemsnittet i Region Hovedstaden og hele landet.

Den største gruppe med 49 pct. er "andre brancher", der dækker over en bred vifte af erhverv som f.eks. ejendomsmæglere, bolig- og husleje⁵ (8 pct.), erhvervsservice⁶ (11 pct.) og andre (30 pct.), herunder bl.a. finans og forsikring, udgivelse, TV/radio og IT samt offentlig service.

⁵ Her indgår bl.a. udlejning af sommerhuse, som dog er for lille en underkategori til at indgå i turismeerhvervet.

⁶ Dækker bl.a. udlejning af biler.

Tabel 2.2. Turismeafledt værditilvækst fordelt på brancher, Dragør, 2013

	Turismeafledt værditilvækst	Fordeling for		
		Dragør	Region Hovedstaden	Danmark
			pct.	
	mio. kr.			
I alt	152	100	100	100
Turismeerhverv	51	33	33	29
<i>Heraf:</i>				
Overnatningssteder	5	3	9	7
Restauranter og værtshuse	13	9	12	10
Transportvirksomheder	16	11	6	6
Rejse-service	3	2	2	1
Kultur, forlystelser og sport	13	9	4	4
Detailhandel	27	18	20	20
<i>Heraf:</i>				
Råolie-, naturgas og olieindustri	0	0	0	0
Føde- og drikkevarer samt tobak	3	2	3	3
Andre	23	15	17	17
Andre brancher	74	49	47	51
<i>Heraf:</i>				
Ejendomsrådgivere, bolig- og husleje	13	8	10	14
Erhvervsservice	17	11	9	9
Andre	45	30	27	29

Som en gennemsnitsbetragtning kan beregnes en multiplikator for, hvor meget værditilvækst 1 mio. kr. i turismeforbrug skaber i området. Effekten af én million kr. i turismeforbrug er anledning til 950.000 kr. i værditilvækst, inklusiv afledte effekter. Multiplikatoren for værditilvækst i området er således 0,95.

Den tilsvarende multiplikator for hele landet er 0,58, så multiplikatoren for værditilvækst er i Dragør Kommune noget højere.

2.3 Turisme skaber knap 300 fuldtidsjob i Dragør Kommune

Turisternes forbrug skaber en mængde arbejdspladser – her kaldt turismeskabte årsværk, idet antallet tælles i enheder, der svarer til fuldtidsjob.

Turismen i Dragør Kommune skaber gennem direkte og afledte effekter 295 årsværk, hvilket er 9,7 pct. af kommunens samlede antal årsværk. Dette er 5,2 pct. point højere end regionsgennemsnittet på 4,5 pct. og 5,6 pct. point højere end landsgennemsnittet på 4,1 pct.

I Region Hovedstaden blev der i 2013 skabt knap 44.000 fuldtidsårsværk, hvoraf over halvdelen skabes i København. Også på Bornholm og i Helsingør skaber turismen relativt mange job.

Tabel 2.3. Antal årsværk skabt af turismen, Region Hovedstaden, 2013

	Turismeskabte årsværk	Samlet antal beskæftigede i kommunen	Turismeandel af samlet beskæftigelse pr. kommune
	årsværk		pct.
Danmark	111.462	2.748.805	4,1
Region Hovedstaden	43.912	972.643	4,5
København	23.931	393.973	6,1
Bornholm	2.034	17.156	11,9
Helsingør	1.686	23.379	7,2
Gribskov	1.631	11.920	13,7
Tårnby	1.173	26.175	4,5
Gentofte	1.076	40.633	2,6
Halsnæs	969	9.161	10,6
Lyngby-Taarbæk	943	32.856	2,9
Frederiksberg	909	41.882	2,2
Hillerød	894	27.447	3,3
Rudersdal	845	27.173	3,1
Frederikssund	807	16.359	4,9
Brøndby	583	22.282	2,6
Høje-Taastrup	555	29.476	1,9
Fredensborg	535	12.270	4,4
Hvidovre	529	25.441	2,1
Ballerup	526	40.635	1,3
Furesø	481	13.212	3,6
Gladsaxe	433	36.364	1,2
Hørsholm	428	10.054	4,3
Rødovre	423	15.161	2,8
Herlev	375	20.282	1,8
Glostrup	364	19.878	1,8
Egedal	347	11.209	3,1
Albertslund	299	17.569	1,7
Dragør	295	3.040	9,7
Ishøj	291	7.972	3,6
Allerød	282	15.157	1,9
Vallensbæk	163	4.527	3,6

2.4 Beskæftigelse skabt i turismeerhverv og andre brancher

Turismeerhvervet skaber med 121 årsværk 41 pct. af kommunens turismeskabte job. Sammenlignes denne andel med de tilsvarende andele for hele Region Hovedstaden (47 pct.) og hele landet (44 pct.), når man til den konklusion, at turismen i Dragør Kommune betyder relativt mindre for turismeerhvervene og detailhandlen, men tilsvarende mere for andre brancher.

Inden for turismeerhvervet i Dragør skabes mest beskæftigelse på restauranter og værtshuse (18 pct.) – dette niveau er lidt under gennemsnittet i regionen og i hele landet. Også jobskabelsen inden for overnatningssteder (5 pct.) befinder sig under regions- og landsniveauet. Til gengæld skaber turismen i Dragør 3 pct. point flere job inden for transportvirksomheder end på regions- og landsplan.

Turismen skaber derudover 65 årsværk i kommunen inden for detailhandel inklusiv afledte effekter, hvilket svarer til 22 pct. af den turismeafledte beskæftigelse. I Dragør er turismen hermed stort set ligeså vigtig i jobskabelsen i detailhandel som i regionen og for landet som helhed.

Andre brancher står til gengæld for hele 37 pct. af de turismeskabte årsværk, hvilket svarer til 108 fuldtidsjob (årsværk) i Dragør Kommune. Herunder ligger bl.a. *udgivelse, TV/radio og IT, offentlig service samt hjælpevirksomhed til transport*.

Beskæftigelsesmultiplikatoren beregnes som turismeskabt beskæftigelse pr. mio. kr. turismeforbrug. I Dragør Kommunes tilfælde er denne multiplikator 1,8 i 2013. For hver million kr., der bliver brugt af turister i området, skabes der således 1,8 fuldtidsstilling, når de afledte effekter regnes med. Turismen er således betydeligt mere beskæftigelsesintensiv i Dragør Kommune end i hele Danmark, hvor der i gennemsnit skabes 1,2 job af en million kr. i turismeforbrug.

Tabel 2.4. Beskæftigelse fordelt på branchegrupper afledt af turismen i Dragør, 2013

	Turismeafledt beskæftigelse årsværk	Fordeling for		
		Dragør	Region	Danmark
			Hovedstaden	
		pct.		
I alt	295	100	100	100
Turismeerhverv	121	41	47	44
<i>Heraf:</i>				
Overnatningssteder	15	5	11	11
Restauranter og værtshuse	54	18	23	22
Transportvirksomheder	25	8	5	5
Rejse-service	8	3	2	2
Kultur, forlystelser og sport	19	6	6	5
Detailhandel	65	22	23	23
<i>Heraf:</i>				
Råolie-, naturgas og olieindustri	0	0	0	0
Føde- og drikkevarer samt tobak	5	2	2	2
Andre	60	20	20	21
Andre brancher	108	37	31	33
<i>Heraf:</i>				
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje	4	1	2	2
Erhvervsservice	32	11	8	8
Andre	73	25	21	23

2.5 Turismen giver skatteindtægter på 102 mio. kr.

Turismen skaber offentlige indtægter i Dragør Kommune på 102 mio. kr. Heraf går 58 mio. kr. (57 pct.) til vareskatter, herunder især moms med 36 pct. Personskatterne beløber sig til 43 mio. kr., hvoraf omkring halvdelen går til kommuneskatter.

Mens vareskatter afledt af turismeforbruget betyder relativt mindre i Dragør Kommune sammenholdt med Region Hovedstaden og hele Danmark, betyder personskatter, herunder kommuneskatter, relativt mere.

Tabel 2.5. Skatter og afgifter afledt af turismen i Dragør, 2013

	Dragør		Region Hovedstaden	Danmark
	mio. kr.	pct.		
I alt	102	100	100	100
Personskatter	43	43	38	38
Statsskatter	15	15	13	13
Regionsskatter (sundhedsbidrag)	6	6	5	5
Kirkeskatter	1	1	0	1
Kommuneskatter	22	21	19	19
Vareskatter	58	57	62	62
Selskabsskatter	6	6	7	6
Vareafgifter/punktafgifter	15	15	13	16
Moms/merværdiafgift	37	36	42	40

*Ikke alle statsskatter er dækket af LINE-modellen, derfor er andelen lavere ved brug af skatteindtægter fra www.statistikbanken.dk/off12

2.6 Dragørs turismeafledte skatteindtægter tegner sig for 5,4 pct. af kommunens samlede skatteindtægter

Af tabel 2.6 fremgår det, at turismen skaber 5,4 pct. af kommunens samlede skatteprovenu, hvilket er lidt over regions- og landsniveauet. Dette skyldes moms, vare- og selskabsskatters andel på 13,1 pct., hvilket er højere end både regions- og landsgennemsnittet.

Multiplikatoren for effekten af 1 mio. kr. i turismeforbrug på skatter og afgifter er 0,64. For hver mio. kr. i turismeforbrug opnår Dragør Kommune 640.000 kr. i indtægter til stat og kommune, inklusiv afledte effekter. For hele landet ligger multiplikatoren på 0,41, hvilket betyder, at Dragør ligger over landsgennemsnittet.

Tabel 2.6. Turismeafledte skatter og afgifter og andele af samlede skatter og afgifter i Dragør, 2013

	Turismeafledte skatter og afgifter	Fordeling for		
		Dragør	Region Hovedstaden	Danmark
	mio. kr.	pct.		
I alt	102	5,4	5,2	5,0
Personskatter	43	3,0	3,6	3,3
Statsskatter	15	2,5	3,1	2,9
Regionskatter (sundhedsbidrag)	6	3,3	3,9	3,5
Kirkeskatter	1	3,9	4,5	3,5
Kommuneskatter	22	3,3	3,9	3,5
Vareskatter	58	13,1	7,2	7,4
Selskabsskatter	6	23,0	3,1	3,8
Vareafgifter/punktafgifter	15	14,6	7,4	7,7
Moms/merværdiafgift	37	11,8	9,2	8,4

Kapitel 3. Overnatninger og kapacitet

Kapitel 3 viser kapaciteten, udviklingen i overnatningsproduktet og antallet af overnatninger i Dragør Kommune jf. Danmarks Statistiks overnatningsstatistik. Beskrivelsen af overnatninger i området omfatter kun overnatningsvirksomheder, som indberetter til Danmarks Statistik, og den kommunale detaljeringsgrad er på nogle overnatningsformer begrænset som følge af Danmarks Statistiks regler for diskretionering.

De registrerede overnatninger omfatter hoteller og feriecentre med mindst 40 senge, Danhostel-vandrerhjem, lystbådehavne, der frivilligt indberetter til Danmarks Statistik, campingpladser med mindst 75 enheder og lejede feriehus gennem bureauer med minimum 25 huse. Antallet af ikke-kommercielle overnatninger i egne og lånte feriehus m.m. kan naturligvis ikke gøres op. Kapitlet vedrører år 2014 og udviklingen siden 2010.

3.1 Overnatningskapacitet på samme niveau som i 2010

Af tabel 3.1 fremgår kapaciteten for overnatningssteder registreret af Danmarks Statistik. Hotel, camping og lystbådehavn er lagt sammen, da der ikke må gives oplysninger om enkelte virksomheder.

Det ses, at kapaciteten i Dragør fra 2010 til 2014 har været nogenlunde stabil omkring de 1.700 sengepladser. I hele perioden har et hotel, en campingplads og en lystbådehavn indberettet til Danmarks Statistik.

Tabel 3.1. Kapacitetsudviklingen i overnatningsfaciliteter, Dragør

	2010	2011	2012	2013	2014
Antal senge					
Hoteller, camping ² og lystbådehavne (pladser) i alt	1.700	1.700	1.696	1.705	1.705
Antal indberettende virksomheder³					
I alt	3	3	3	3	3
Hoteller	1	1	1	1	1
Camping	1	1	1	1	1
Lystbådehavne	1	1	1	1	1

Kilde: Danmarks Statistik.

1: Opgjort pr. juni.

2: Camping er hos Danmarks Statistik defineret som antal enheder ganget med 3.

3: Antal virksomheder, der indberetter til Danmarks Statistik.

3.2 Stor fremgang i antallet af overnatninger

Fra 2010 til 2014 har Dragør oplevet en kraftig vækst i overnatningstallet, idet man er gået fra 59.000 overnatninger i 2010 til 87.700 i 2014. Tabel 3.2 viser, at den positive udvikling både er trukket af en stigning i danske og udenlandske overnatninger. Således ligger antallet af danske overnatninger i 2014 ca. 15.000 over 2010-niveauet, mens de udenlandske overnatninger er ca. 14.000 højere. De danske overnatninger er steget støt gennem perioden, mens de udenlandske overnatninger var på sit højeste niveau i 2011 med 36.800.

Den seneste udvikling 2013-2014 viser, at danske overnatninger er gået 1,9 pct. frem, og udenlandske overnatninger er gået 8,7 pct. frem. På de udenlandske markeder er det især

udviklingen i tyske overnatninger, der trækker væksten. Tyske overnatninger i Dragør fylder 13 pct. af det samlede overnatningstal og steg 40,7 pct. fra 2013 til 2014.

Udviklingen i overnatninger fra Sverige og Norge er også meget positiv. Gennem perioden er svenske overnatninger steget fra 4.400 i 2010 til 7.000 i 2014. Samtidig er norske overnatninger mere end fordoblet fra 2.100 overnatninger i 2010 til 5.400 i 2014.

Hollandske overnatninger har de senere år ligget på samme niveau omkring de 1.800. Der er stadig langt op til det høje niveau på 6.400 i 2011.

Øvrige lande står for 8 pct. af kommunens samlede overnatninger og fyldte 7.300 i 2014, hvilket er en tilbagegang i forhold til 2013 på 18,1 pct.

Tabel 3.2. Udviklingen i kommercielle overnatninger (1.000) fordelt på nationalitet, Dragør

	2010	2011	2012	2013	2014	Fordeling 2014 (pct.)	Udvikling 2013 - 2014 (pct.)
I alt	59,0	86,1	79,2	84,1	87,7	100	4,3
Danmark	40,5	49,2	48,4	54,2	55,3	63	1,9
Udlandet	18,5	36,8	30,8	29,9	32,5	37	8,7
Tyskland	5,9	8,4	10,9	7,8	11,0	13	40,7
Sverige	4,4	6,4	5,9	6,7	7,0	8	4,0
Norge	2,1	4,5	5,5	4,6	5,4	6	16,8
Holland	1,1	6,4	1,8	1,8	1,8	2	-0,8
Øvrige lande	5,0	11,2	6,7	8,9	7,3	8	-18,1

3.3 Turismesæsonen i Dragør

Turismen er sæsonbetonet i Dragør Kommune, når blikket rettes mod overnatningernes fordeling over månederne.

Som følge af diskretioneringssyn er overnatninger på hotel, camping og i lystbådehavne lagt sammen, herunder også i månederne uden for højsæsonen. Det ses, at juli er den vigtigste måned for turismen i Dragør, da måneden stod for en tredjedel af overnatningerne i 2014. I august lagde turisterne 20 pct. af overnatningerne, mens juni stod for 13 pct.

Uden for højsæsonen blev der lagt ca. 35 pct. af overnatningerne, omtrent ligeligt fordelt mellem januar-maj og september-december.

Tabel 3.3. Procentfordeling af samlede overnatninger pr. måned, Dragør, 2013-2014

	januar-maj	juni	juli	august	september-december	I alt
2014	18	13	33	20	17	100
2013	18	11	35	19	17	100

Kapitel 4. Metode og datakilder

Formålet med "Turismens økonomiske betydning 2013" er at beregne det samlede turismeforbrug i Danmark samt beskrive, hvilke samfundsøkonomiske effekter i form af bl.a. beskæftigelse, som forbruget står bag. Rapporten følger internationale standarder for et turismesatellitregnskab og anvender den lokaløkonomiske model LINE til beregning af samfundsmæssige effekter.

Denne rapport udgør et turismesatellitregnskab for Dragør Kommune. Det indebærer, at oplysningerne om turismens forbrug er sat i sammenhæng med andre oplysninger om økonomiske forhold i kommunerne, jf. nationalregnskabet. Udover satellitregnskabet som metode anvender rapporten den økonomiske model LINE til beregning af de samfundsmæssige effekter af turismen som beskæftigelse og værditilvækst. Både turismesatellitregnskabet for Danmark 2013 og den økonomiske model "LINE" er udviklet af Center for Regional og Turisurforskning for VisitDenmark. Rapporten giver et øjebliksbillede af turismen i det år, der er angivet, hvilket indebærer, at alle økonomiske nøgletal i rapporten er fremlagt i årets priser.

Skemaet neden for giver et overblik over, hvilke nøgletal, rapporten frembringer på grundlag af hhv. turismesatellitregnskabet samt LINE-modellen.

Figur 4.1. Overblik over rapportens metodiske grundlag

For at give et komplet billede af turismen i kommunen supplerer rapporten endelig med oplysninger om overnatninger og kapacitet fra Danmarks Statistik.

Rapporten tager udgangspunkt i den internationale definition af turismen. Turister defineres som den delmængde af rejsende, hvor rejsen foregår uden for personens sædvanlige miljø, i mindre end et år og med andet formål end at være ansat på den besøgte lokalitet. Det betyder, at rapporten medregner turismeformer, som normalt ikke indgår i f.eks. Danmarks Statistiks overnatningsstatistikker. Det gælder bl.a. endagsturisme, besøgende hos familie og venner, overnatninger i mindre enheder samt i eget eller lånt feriehus.

Dette kapitel uddyber metode og datakilder anvendt i rapporten. For en uddybende beskrivelse af metoderne henvises til Turismens økonomiske betydning i Danmark, 2013 (VisitDenmark, 2014).

4.1 Datakilder

Ideen med turismesatellitregnskabet er at sørge for, at resultaterne er i overensstemmelse med de officielle tal for et lands økonomi, som findes i nationalregnskabet. Man sammenholder oplysninger om efterspørgslen med udbuddet, og i de tilfælde, hvor der er uoverensstemmelse

”vinder” oplysninger om udbuddet fra nationalregnskabet. F.eks. må turisternes totale forbrug på hoteller, der beregnes ved at gange det beregnede hoteldøgnforbrug med antallet af overnatninger på hoteller (efterspørgselssiden), ikke overstige hotellernes totale omsætning i nationalregnskabet (udbud). I givet fald må det beregnede døgnforbrug være for højt, og dette vil ifølge metoden blive nedskrevet.

Herunder er det beskrevet, hvilken overordnet metode og hvilke kilder, rapporten anvender for at belyse turismen fra de to perspektiver: Efterspørgsel og udbud.

- **Efterspørgselsside**

På efterspørgselssiden beregner man turismeforbruget set fra turistens side. Dette gøres ved at tage turismevolumen i form af overnatninger og gange disse med et gennemsnitligt døgnforbrug. Denne rapport arbejder med 14 typer 'overnatningsformer': Hoteller (opdelt i business og ferie), camping, vandrerhjem, feriehus (opdelt i lejet, lånt og ejet), feriecentre, lystbåde, festival, krydstogt, bondegårde, overnattende hos familie/venner og endagsturister (hvert endagsbesøg tæller som et døgn og dermed én overnatning).

Overnatningerne kommer fra en række kilder alt efter typen. De kommercielle overnatningsformer er bedst belyst, idet de i vidt omfang er omfattet af Danmarks Statistiks overnatningsstatistik. Turismeforbruget i form af et døgnforbrug er i overvejende grad indsamlet ved hjælp af VisitDenmarks Turistundersøgelse (2011), hvor interviewere har stillet spørgsmål til turister på overnatningsstederne om deres forbrug. Der spørges i undersøgelsen til forbruget på en række forbrugskomponenter, og vha. disse oplysninger kan man danne sig et billede af, på hvilke varer og i hvilke brancher turisterne lægger deres penge.

Sidst i kapitlet er medtaget en oversigt over hvilket datagrundlag, der har ligget til grund for oplysninger om mængder (overnatninger) og døgnforbrug for hver overnatningsform, og oversigten angiver endvidere graden af usikkerhed for hver overnatningsform.

- **Udbudsside**

Oplysningerne fra udbudssiden – dvs. set fra virksomhedernes side – stammer primært fra nationalregnskabet. De anvendte oplysninger om turismeudbuddet kategoriseres i satellitregnskabet i tre hovedkategorier: Turisme produkter, turismerelaterede produkter (detailhandel o. lign.) og ”andet”.

Nationalregnskabet udarbejder en række såkaldte input/output tabeller, der beskriver, hvordan penge bevæger sig rundt mellem brancher, private, det offentlige mv. Den regionale og kommunale nedbrydning af nationalregnskabstal, beskæftigelsestal mv. i turismesatellitregnskabet er sket på basis af CRTs samfundsøkonomiske model, SAM-K.

Problemet med data fra nationalregnskabet er, at de på produktniveau stort set ikke er geografisk opdelt. Derfor fordeler CRT bl.a. omsætningen på kommuner efter forskellige estimeringsmetoder. En af metoderne er at anvende lønsummen på arbejdsstederne til at fordele en branches tal. Derfor er der betydelig usikkerhed forbundet med at udarbejde kommuneopdelte tal.

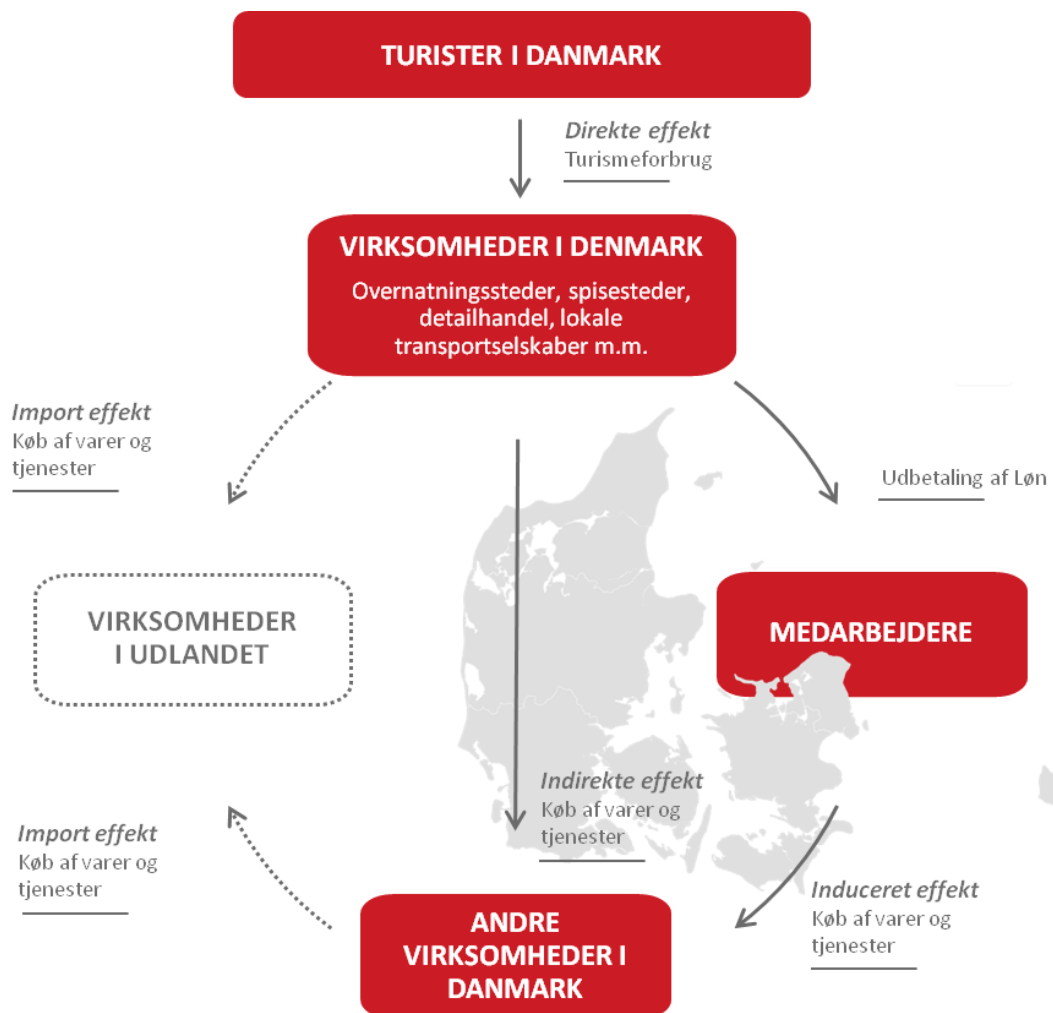
På grund af de nævnte usikkerheder er det nødvendigt at foretage en række korrektioner og antagelser. En vigtig antagelse er, at hele en turists forbrug finder sted i dén kommune, hvor der overnattes (eller slutdestinationen for endagsrejsen). Dette er naturligvis ikke korrekt, men der

er stadig ikke fundet en egnet metode til at fordele forbruget fra ekskursioner og ture ud af overnatningskommunen til andre kommuner. En anden udløber af dén antagelse er, at kommuner med få overnatningsmuligheder, men mange attraktioner, kan have stor tiltrækningskraft på turister, der overnatter eller bor i en anden kommune. Disse vil, alt andet lige, undervurderes i opgørelserne og vice versa.

4.2 LINE-modellens beregning af turismens afledte effekter

I denne rapport anvendes begrebet "afledte effekter" som en betegnelse for de samlede effekter – både direkte, indirekte, inducerede og import effekter. Turismens afledte effekter er ikke en del af den internationale TSA standard, men et valg gjort i Danmark. Således er der kun få internationale sammenligningsmuligheder for netop denne måde at anskue turismens effekter. Figuren neden for illustrerer, hvordan og hvor de forskellige effekter opstår.

Figur 4.2. Det turismeøkonomiske flow af effekter

Udgangspunktet er turistens direkte forbrug i diverse virksomheder. Virksomhederne tilhører en lang række brancher, som har en større eller mindre andel af deres samlede omsætning, der bliver købt af turister. F.eks. vil hoteller have en stor del, mens detailhandlen vil have en meget

mindre. De virksomheder, som turisten har købt hos, vil også købe ind hos andre virksomheder, som således også er påvirket af det oprindelige turismeforbrug. Dette kaldes den *indirekte effekt*. Desuden udbetaler virksomhederne løn til deres medarbejdere, som anvender en del af denne til forbrug. Dette kaldes den *inducerede effekt*. Endelig er der også en del af omsætningen, som bliver anvendt til *import*, og som derfor forsvinder ud af den danske økonomi. På engelsk kaldes dette "leakage" – lækage.

Alle effekterne kan kobles sammen, og den såkaldte turismemultiplikator kan beregnes:

$$\text{Multiplikator} = \frac{\text{Direkte} + \text{indirekte} + \text{induceret} - \text{import}}{\text{Direkte}}$$

Denne multiplikator viser, hvor meget turismeomsætningen bliver ganget op, når den siver ind i økonomien. Denne multiplikator skal dog ikke forveksles med multiplikatorerne i rapportens resume, der relaterer turismeomsætningen til turismeafledt beskæftigelse, værditilvækst og skat.

For at kunne beregne disse effekter skal der anvendes en økonomisk model. I turismesammenhænge er det i Danmark besluttet at anvende den såkaldte LINE model. Grunden til dette valg er, at den er regionaliseret og dermed bedre anvendelig end f.eks. ADAM modellen, som er national.

4.3 Bemærkninger omkring data, metode og resultater 2013

Det er ikke uproblematisk at udarbejde et satellitregnskab for turisme samt beregne de afledte effekter af turismen på lokalt, regionalt og nationalt niveau. En række usikkerheder er indbygget i data, ligesom der kontinuerligt sker forbedringer af de metodikker, der anvendes, og opdateringer af data. De største usikkerheder er knyttet til opgørelsen af turismeeffekter på lokalt niveau, idet en stor del af oplysningerne fra såvel efterspørgsels- som udbudsside ikke er lokalt fordelt. Derudover arbejder VisitDenmark og CRT løbende på at forbedre metoden for at kunne give det mest retvisende billede af turismen. Dette giver imidlertid nogle forandringer i niveauer for nøgletallene, især på regionalt og lokalt niveau.

I nærværende rapport er der sket ændringer i både det bagvedliggende datamateriale og i nationalregnskabet som følge af den nye revision af nationalregnskabet i forhold til 2012-rapporten. Disse ændringer og deres konsekvenser for turismens satellitregnskab beskrives i det følgende sammen med mere generelle kommentarer om bl.a. ændringen i beskæftigelsesniveauet i forhold til rapporten fra sidste år.

Nationalregnskabsrevision 2014

Danmarks Statistik er nu færdige med deres meget store revision af nationalregnskabet. En revision der har været et flerårigt projekt og data er blevet rettet tilbage til tid. Man kan læse meget mere om revisionen her:

<http://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/hovedrevideret-nationalregnskab>.

For turismeregnskabet vedkommende har revisionen betydning af to årsager. Når VisitDenmark sammen med CRT udarbejder 'Turismens økonomiske betydning' leverer VisitDenmark bl.a. et forfinet datasæt til CRT. Til dette datasæt lægger CRT yderligere turismeforbrug til for områder der ikke dækkes af VisitDenmarks undersøgelser. Dette supplerende forbrug stammer bl.a. fra nationalregnskabet. Samtidig afstemmes det indlæste

data fra VisitDenmark med nationalregnskabet i LINE-modellen. I det følgende beskrives de to mest centrale effekter af nationalregnskabsrevisionen på turismens satellitregnskab.

'Forbrug' og 'forbrug i produktion' i overnatningsbranchen

I nationalregnskabet, bl.a. i supply-use tabellerne, skelnes der mellem 'forbrug' og 'forbrug i produktion' af varer og tjenester. For overnatningsproduktets vedkommende er 'forbrug i produktion' givet ved forbrug relateret til danskernes egen erhvervsturisme i Danmark, da f.eks. en overnatning fra virksomhed A i forbindelse med en konference netop betragtes som input i virksomhed A's produktion. Alt ferierelateret turisme betragtes som privat forbrug (eller blot 'forbrug'), og det samme gør udenlandsk erhvervsturisme.

Før nationalregnskabsrevisionen var fordelingen mellem 'forbrug i produktion' og 'forbrug' 75,4 – 25,6 pct. VisitDenmarks Turistundersøgelse og Danmarks Statistiks tilknyttede overnatningsstatistik har dog længe peget i retning af, at denne fordeling i nationalregnskabet ikke var retvisende med det resultat, at forbruget på overnatningskomponenten blev skævvredet i LINE-modellen i afstemningen med nationalregnskabet. Andelen af forbruget på overnatningsproduktet knyttet til 'forbrug i produktion' og dermed erhvervsturisme var således for stor. Fordelingen efter nationalregnskabsrevision er nu 45-55 pct. Denne fordeling er bl.a. baseret på resultater fra VisitDenmarks Turistundersøgelse 2011. Denne ændring påvirker ikke kun fordelingen af forbruget på overnatningskomponenten mellem ferie og forretning, men også de afledte samfundsøkonomiske effekter.

'Forbrug' og 'forbrug i produktion' i passagertransport. Med perspektivering til 'lokal langdistance transport'

Tilsvarende blev der i forbindelse med nationalregnskabsrevisionen implementeret mindre ændringer i fordelingen mellem 'forbrug' og 'forbrug i produktion' i andre produkter – bl.a. de turismerelevante 'vandtransport – passagerer' og 'lufttransport – passagerer'. Her gik den lille ændring den anden vej, så andelen af 'forbrug i produktion' faktisk steg lidt. Blandt andet disse forbrugskomponenter er noget CRT lægger til VisitDenmarks grunddata, og derfor har disse ændringer også betydning – dog i langt mindre omfang.

I denne forbindelse er en kommentar omkring '**langdistance lokaltransport**' på sin plads. VisitDenmark udarbejder hver måned og år en omsætning for de udenlandske turisternes forbrug i Danmark til Danmarks Statistik. Disse tal indgår som indtægt på rejseposten på betalingsbalancen. Tallet findes dog ikke selvstændigt, da Danmarks Statistik lægger indtægter fra udenlandske pendlere og studerende til svarende til rundt regnet 3 mia. kr. Når posten når til selve nationalregnskabet er der yderligere lagt til – f.eks. forbrug knyttet til udenlandske ambassader i Danmark, udenlandske militærudgifter i Danmark osv.

Som sagt lægger CRT yderligere turismeforbrug til, der ikke dækkes af VisitDenmarks undersøgelser. En af de poster CRT lægger til er udenlandske turisternes forbrug af 'langdistance lokal transport'. Dette beløb udgør omkring 2 mia. kr. og dækker udenlandske turisternes forbrug på indenrigsflyvning, færgeudgifter internt i Danmark, betaling for tunneller og broer og biludlejning. Tidligere (før TSA 2012) har CRT efter aftale med VisitDenmark presset det samlede udenlandske turismeforbrug ned til det niveau, som VisitDenmark har afleveret til Danmarks Statistik for at få ensartethed og overensstemmelse mellem tallene. Dette har dog betydet, at det udenlandske forbrug i TSA-sammenhænge på andre produkter er blevet kunstigt lavt.

I TSA 2012 og 2013 er det blevet besluttet ikke at presse den udenlandske turismeomsætning kunstigt ned, efter CRT har lagt de ca. 2 mia. kr. til i langdistance lokaltransport. Dette er sket efter, at VisitDenmark har analyseret forbrugsdata fra Turistundersøgelsen 2011 og konkluderet, at lokal-transport komponenten i Turistundersøgelsen primært dækker lokal 'lokal transport' – dvs. taxikørsel, busudgifter osv. Der er dog muligvis et element af dobbelt-tælling i denne øvelse, men VisitDenmark vurderer, at den nye metode er mere retvisende. Der vil dog fremadrettet blive arbejdet videre med at dokumentere dette – bl.a. på baggrund af Turistundersøgelsen 2014, hvor der eksplicit spørges til disse forbrugskomponenter. Det forhåbentligt midlertidige metodeskift har dog den effekt, at der ikke længere er 100 pct. overensstemmelse mellem TSA-tal for det udenlandske forbrug og turismedelen af Danmarks Statistiks rejsepost på indtægtsiden. Bestræbelsen fra begge sider er dog, at denne overensstemmelse fremadrettet skal genskabes.

Ny data for dansk endagsturisme

Der er i 'Turismens økonomiske betydning i 2013' implementeret nyt data for dansk endagsturisme – både ferie- og forretningsrelateret. Kilden er DTU's transportvaneundersøgelse, hvor man har været ude og spørge på gader og stræder. Der arbejdes med forskellige formål, og på den baggrund er besøgene kategoriseret som enten ferie- eller forretningsrelateret. For at sikre soliditet i resultaterne er resultaterne fra en årrække, 2006-2010 brugt. Men da det er en stikprøve, var der huller i data – særligt for nogle mindre øer, hvor man tilfældigvis ikke havde fanget nogle besøgende. I disse tilfælde er der kørt videre med de gamle data, og for Borholms vedkommende er i stedet brugt en særlig endagsundersøgelse foretaget på øen.

Samlet har opdateringen resulteret i en øget omsætning fra dansk endags-ferieturisme på godt 6 mia. kr. til i alt næsten 17,5 mia. kr. på landsplan. Bag dette resultat ligger et antal endags ferieture svarende til, at hver dansker i gennemsnit tager omkring 5 af disse om året. Dette lyder ikke urimeligt, og da de gamle tal ikke havde været opdateret i en årrække er det plausibelt, at der er sket en ændring på dette område. Eller at de tidligere tal var for lave. For endagsforretning har den opdaterede data kun betydet en mindre stigning.

Definitionen af turisme er, at man er uden for sig normale miljø. Det betyder i TSA sammenhæng, at man er i en anden kommune, hvor man normalt ikke befinder sig. Dog er det i endags-data'en besluttet, at frederiksbergborgere, der tager til Københavns Kommune, ikke er turister og omvendt. Endvidere køres der fortsat videre med de gamle døgnforbrug, da der ikke er andre tilgængelige.

Fald i det estimerede antal afledte turismeårsværk

På landsplan estimeres den afledte turismebeskæftigelse på baggrund af turismeforbruget til knap 111.500 årsværk i 2013. I sidste års rapport var den tilsvarende estimerede beskæftigelse i Danmark 122.500 og noget tyder på, at det estimerede antal turismeskabte årsværk har været lidt for højt i de sidste rapporter. I forhold til sidste års rapport er den estimerede beskæftigelse især lavere på overnatningsstederne og i 'andre brancher'. Denne udvikling kan virke kontraintuitiv i lyset af den stigende turismeomsætning.

Forklaringen er flerfoldig, men den centrale årsag er, at der i LINE modellen arbejdes med fremskrivninger af nationalregnskabstidsserier for bl.a. antallet af årsværk og værditilvækst. Fremskrivningerne, der foretages i den makroøkonomiske model ADAM, tager udgangspunkt i det seneste aktuelle år i nationalregnskabsdataen. I TSA 2011 blev der således taget udgangspunkt i 2008, hvor både beskæftigelse og værditilvækst var relativt høj i

overnatningsbrancherne, og fremskrivningen pegede i yderligere opadgående retning, men da finanskrisen fra 2008-2011 satte sit præg på tingene, ramte fremskrivningen for højt. Faktisk så man i det bagvedliggende talmateriale for TSA 2012 indikationer på, at fremskrivningen af beskæftigelsen var i overkanten, men det blev vurderet, at grundlaget endnu var for usikkert til at revidere nedad. Nu synes udviklingen mere robust og korrektionen er foretaget.

Men også de nye fordelingsnøgler på overnatningsområdet mellem 'forbrug' og 'forbrug i produktionen' for særligt hotellerne har betydning for det samlede estimatet af den afledte turismebeskæftigelse.

4.4 Efterspørgselskilder

Table 4.1 Kilder til antal overnatninger

Overnatning	Komplet Geografi	Dækning	Kilde	Producent	År	Usikkerhed
Hotel	Kommuner	Totaltælling min. 40 senge	Overnatningsstatistikken	Danmark Statistik*	2013	Lille
Feriecentre	Kommuner	Totaltælling min. 40 senge	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik	2013	Lille
Camping	Kommuner	Totaltælling min. 75 enheder	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik*	2013	Lille
Vandrerrhjem	Kommuner	Totaltælling af Danhostel medl.	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik	2013	Lille
Lystbådehavne (betalte)	Kommuner	Totaltælling (frivillig)	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik	2013	Lille
Feriehuse udlejet gennem udlejningsbureau	Landsdele	Totaltælling min. 25 disponible huse	Feriehusstatistikken	Danmarks Statistik*	2013	Lille
Krydstogt	Kommuner	Totaltælling	Havneanløbslister, og CCNs BREA analyse fra 2011	VDK, CNN/WOCO, Cruise Baltic	2011/2013	Lille
Bondegårds-ferie	Amter	Totaltælling medl. af DL	Indberetninger til Dansk Landboferie	Dansk Landboferie	2003	Medium
Eget feriehus	Amter	Stikprøve	Undersøgelsen af feriehusudlejningen i Danmark	Danmarks Statistik	2005	Medium
Lånt feriehus	Amter	Stikprøve	Undersøgelsen af feriehusudlejningen i Danmark	Danmarks Statistik	2005	Medium
Festival (overnattende)	Kommuner	Totaltælling	Indsamling	VisitDenmark	2008	Medium
Udenlandske endagsferierejsende	National	Stikprøve	Undersøgelse	Institut for grænseregionsforskning	2003	Stor
Danske endagsferierejsende	Amter	Stikprøve	Transportvaneundersøgelsen	DTU	2006-2010	Medium-Stor
Dansk endagsforretningsrejsende	National	Stikprøve	Transportvaneundersøgelsen	DTU	2006-2010	Medium-Stor
Udlændinges ophold hos familie og venner i Danmark	Amter	Stikprøve	Ferie- og Forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium
Danskeres ophold familie og venner	Amter	Stikprøve	Ferie- og Forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2004	Medium

* VisitDenmark opregner for små enheder.

Usikkerhed: Lille: Baseret på løbende statistik. Medium: Baseret på enkeltstående undersøgelse eller løbende undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen. Stor: Estimeret eller enkeltstående undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen.

Table 4.2 Sources of consumption

Overnatnings-form	Komplet Geografi	Kilde	Producent	År*	Usikkerhed
Hotel	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2011	Lille
Feriecentre	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2011	Lille
Camping	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2011	Lille
Vandrerhjem	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2011	Lille
Lystbådehavne (betalte)	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2008	Lille
Feriehuse udlejet gennem udlejningsbureau	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2011	Lille
Krydstogt	krydstogts-kommuner	CCN analyse fra 2011 og VisitDenmark indsamling 2014.	WOCO/CNN	2011	Medium
Bondegårdsferie	Amter	Turistundersøgelsen	Dansk Landboferie	2003	Medium
Eget feriehus	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2006	Medium
Lånt feriehus	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2006	Medium
Festival (overnattende)	Kommuner	Indsamling	VisitDenmark	2002	Medium
Udenlandske endagsferie-rejsende	National	Undersøgelse	Institut for grænseforskning	2003	Stor
Danske endagsferie-rejsende	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2004	Stor
Dansk endagsforretningsrejsende	National	Beregnet fra udbudssiden	Danmarks Statistik	2006	Stor
Udlændinges ophold hos familie og venner i Danmark	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium
Danskeres ophold familie og venner	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium

* Opregnet til 2013-priser.

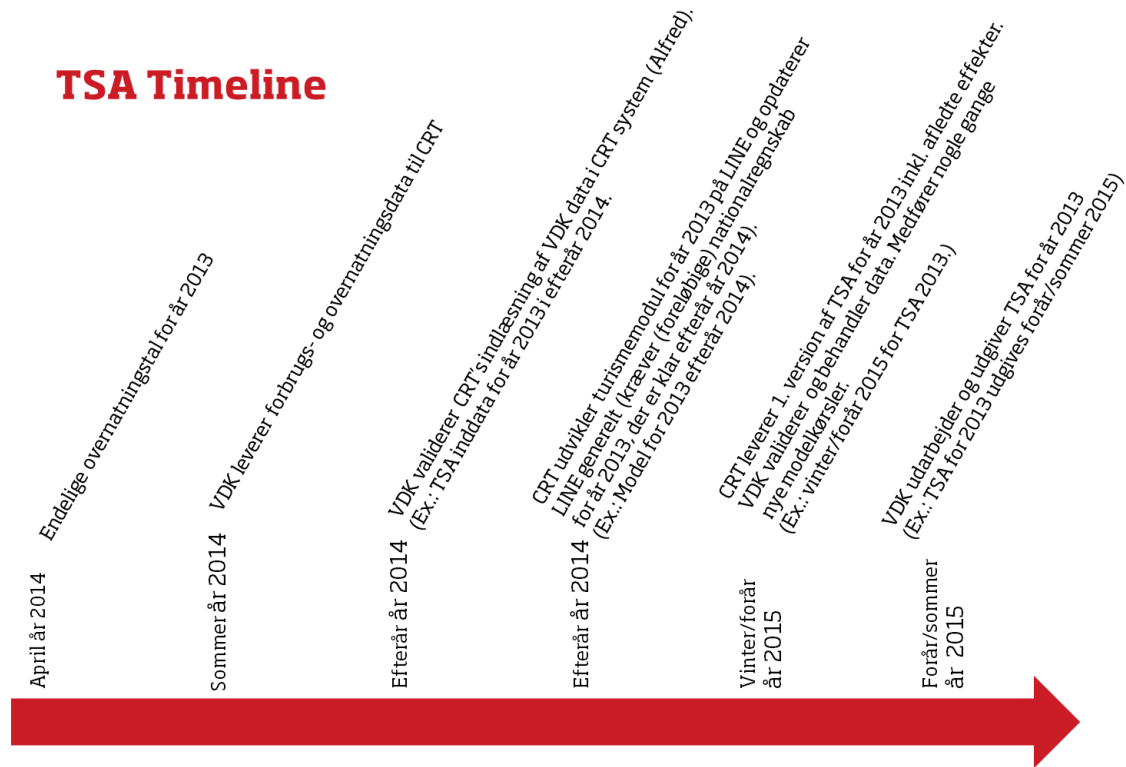
Usikkerhed:

Lille: Baseret på løbende statistik. Medium: Baseret på enkeltstående undersøgelse eller løbende undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen. Stor: Estimeret eller enkeltstående undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen.

4.5 Processen omkring tilblivelsen af TSA

Nedenstående figur illustrerer processen omkring tilblivelsen af TSA. Den skal således give indblik i, at de mest aktuelle data for turismeforbrug og afledte effekter forskydes i tid i takt med dataindsamling, bearbejdning, modelkørsel, validering mv.

Figur 4.5 Tilblivelsen af endeligt turismesatellitregnskab 2013

Bilag

Bilag 1A. Turismeforbrug, fordelt på nationaliteter og forretnings-/ferierejser, 2013

	I alt		Forretningsrejser		Ferierejser	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	160	100	14	100	146	100
Danmark	103	64	11	83	92	63
Udlandet	57	36	2	17	55	37
<i>Heraf</i>						
Norge	10	6	0	1	10	7
Tyskland	6	4	0	2	6	4
Storbritannien	6	4	0	4	5	4
Sverige	5	3	0	3	5	3
Frankrig	4	2	0	0	4	3
USA	4	2	0	2	3	2
Holland	3	2	0	0	3	2
Schweiz	1	1	0	1	1	1
Belgien og Luxembourg	1	1	0	0	1	1
Spanien	1	1	0	0	1	1
Italien	1	1	0	0	1	1
Brasilien	1	0	0	0	1	0
Finland	0	0	0	0	0	0
Canada	0	0	0	0	0	0
Østrig	0	0	0	0	0	0
Polen	0	0	0	0	0	0
Kina	0	0	0	0	0	0
Irland	0	0	0	0	0	0
Australien	0	0	0	0	0	0
Rusland	0	0	0	0	0	0
Portugal	0	0	0	0	0	0
Japan	0	0	0	0	0	0
Grækenland	0	0	0	0	0	0
Sydkorea	0	0	0	0	0	0
Øvrige Østeuropa	1	1	0	0	1	1
Øvrige Europa	2	1	0	0	2	1
Øvrige Asien	0	0	0	0	0	0
Øvrige Amerika	3	2	0	0	3	2
Øvrige lande	8	5	0	0	8	5